

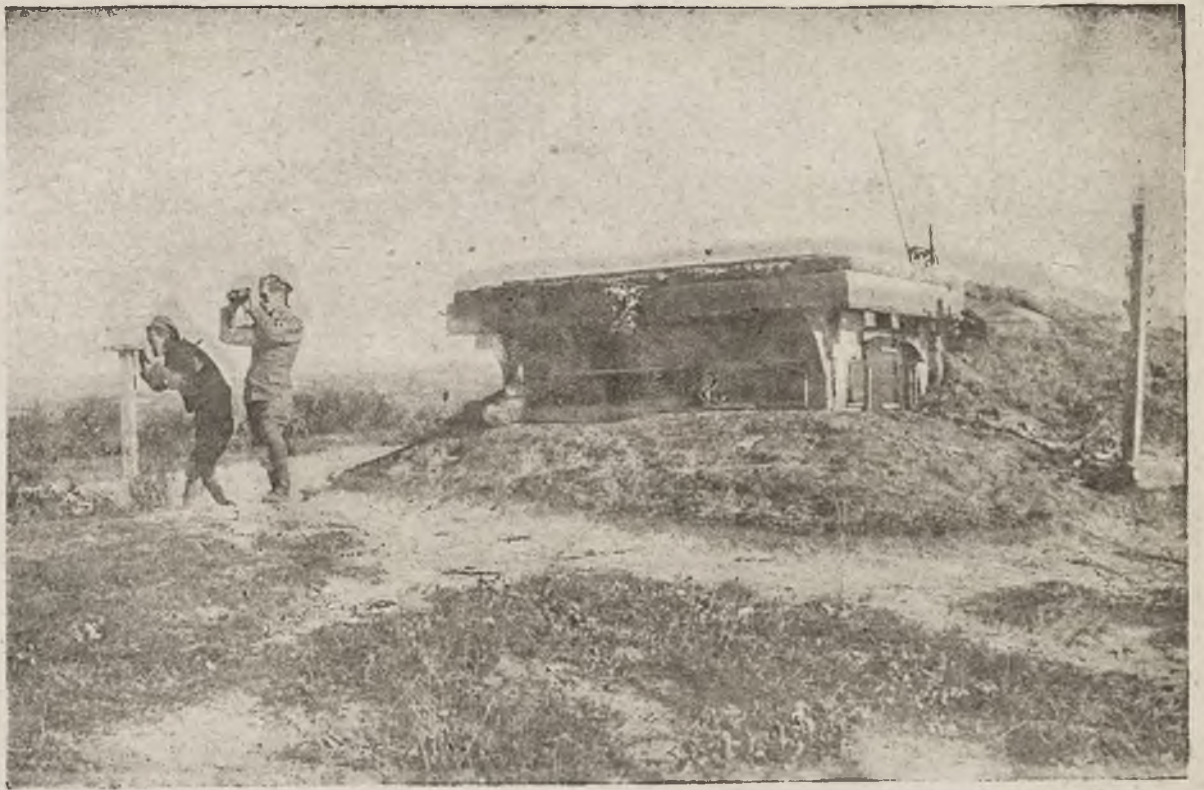
powzięte będzie postanowienie w układzie pokojowym, o ile co do wycofania ich na poszczególnych miejscach nie będzie przedtem osiągnięta zgoda.

Do punktu II): Nie jest zamiarem sprzymierzonych któryś z narodów, które w tej wojnie straciły swą polityczną samodzielność, pozbawić tej samodzielności.

Do punktu III): Sprawa państwowych przynależności grup narodowych, które nie mają samodzielności państwowej, nie może być według punktu widzenia mocarstw czwórprzymierza uregulowana w drodze między państwowej; ma ją w danym wypadku każde państwo rozwiązać ze swymi ludami samoistnie na drodze konstytucyjnej.

Do punktu IV): Podobnie po myśli oświadczeń mężów stanu czwórprzymierza i ochrona praw mniejszości jest istotną częścią składową konstytucyjnego prawa samostanowienia narodów. Także rządy sprzymierzonych uwzględniają tę zasadę wszędzie, o ile praktycznie jest ona do przeprowadzenia.

Do punktu V): Sprzymierzone mocarstwa podkreślały kilkakrotnie możliwość, iż nie tylko zwrotu kosztów, lecz także zwrotu szkód wojennych można by się nawzajem rzec, wobec czego byłyby tylko do pokrycia przez każde z państw prowadzących wojnę kosztami za swych obywateli, popadłych w niewolę, jakoteż szkody, wyrządzone cywilnym pod danym przeciwnika w obrębie własnego obszaru przez akty przemocy, przeciwne prawu międzynarodowemu. Proponowane przez rząd rosyjski stworzenie specjalnego funduszu w tym celu mogłoby być dopiero wtenczas poddane rozważeniu, gdyby inni prowadzący wojnę w ciągu stosownego czasu przyłączyli się do rokowań pokojowych.



Straż nad Adryą: Austriacki punkt obserwacyjny na brzegu Adryatyku (Woj. kwat. pras.)

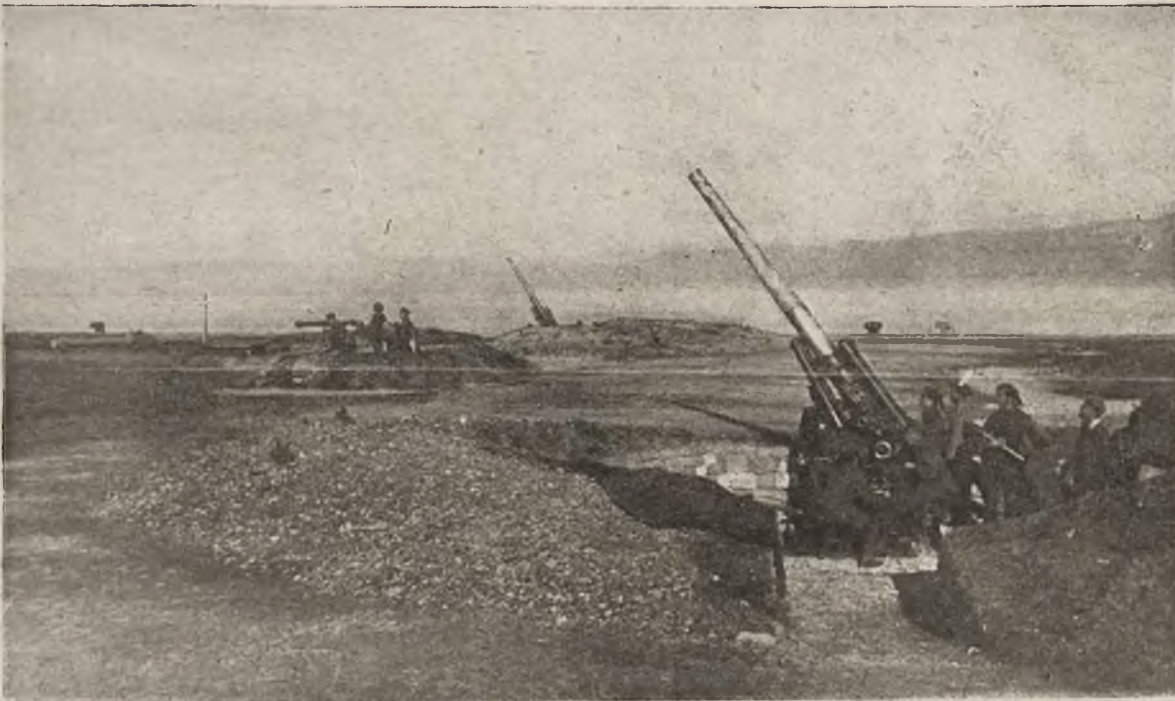
lowanych, uwzględniających w pełni interesa wszystkich uczestników obrotów gospodarczych, widzą jeden z najważniejszych warunków wstępnych ku

wdrożeniu i rozwojowi przyjaznych strunków między mocarstwami obecnie prowadzącymi wojnę.

Nawiązując do tego oświadczenia powiedział hr. Czernin:

Na podstawie tych właśnie dopiero co przedstawionych zasad, jesteśmy gotowi wejść w rokowania z wszystkimi naszymi przeciwnikami, jednakże aby niepotrzebnie czasu nie tracić, są sprzymierzeni gotowi przystąpić natychmiast do obrad nad tymi specjalnymi punktami, których opracowanie zarówno dla rządu rosyjskiego jak i dla sprzymierzonych wydaje się na każdy wypadek potrzebne.

Odpowiadając na deklarację przedstawiciela Austro-Węgier oświadczył przywódca rosyjskiej delegacji, że ta z zadowoleniem stwierdza, iż odpowiedź delegacji Niemiec, Austro-Węgier, Bułgarii i Turcji przyjęła zasady ogólnego demokratycznego pokoju bez aneksji. Uznaje ona nadzwyczajne znaczenie tego postępu na drodze do ogólnego pokoju, musi jednak zauważyć, że odpowiedź zawiera istotne ograniczenie w punkcie trzecim. Rosyjska delegacja stwierdza dalej z zadowoleniem zawarte w oświadczeniu mocarstw sprzymierzonych co do punktu V. uznanie zasady „bez kontrybucji“, czyni ona jednak zastrzeżenie co do odszkodowania za utrzymanie jeńców. Da jej oświadczyła rosyjska delegacja, że uważa za rzecz ważną, iż osoby prywatne, które ucierniały z powodu akcji wojennej, będą odszkodowane z międzynarodowego funduszu. Rosyjska delegacja uznaje, że opróżnienie kolonii niemieckich, obsadzonych przez przeciwnika, odpowiada zasadom



Straż nad Adryą: Austriacka bateria nadbrzeżna nad Adryatykiem. (Woj. kwat. pras.)

Do punktu VI): Z czterech państw sprzymierzonych tylko Niemcy mają kolonie. Niemiecka delegacja w zupełnej zgodzie z rosyjskimi propozycjami oświadcza w tej sprawie co następuje: Zwrot podczas wojny wziętych siłą w posiadanie obszarów kolonialnych jest główną częścią żądań niemieckich od których pod żadnym warunkiem nie można odstąpić. Tak samo żądania rosyjskie co do natychmiastowego opróżnienia obsadzonych przez nieprzyjaciela obszarów odpowiada zamiarom niemieckim. Natura niemieckiego obszaru kolonialnego zdaje się nie wymagać omawianych poprzednio zasadniczych względów.

Wykonanie prawa samostanowienia w formie, zaproponowanej przez rosyjską delegację, jest na razie nie do przeprowadzenia. Okoliczność, że w niemieckich koloniach tubylcy mimo największych dolegliwości i mimo małych widoków walki przeciw nieprzyjacielowi, kilkakrotnie przeważającemu, rozporządzającemu nieograniczoną siłą dowodem zamorskim, w potrzebie i niedoli pozostali wiernymi dla swych niemieckich przyjaciół jest dowodem ich przywiązania i ich postanowienia pozostania wśród wszelkich warunków przy Niemcach, dowodem, który co do powagi i znaczenia przewyższa wszelką możliwą manifestację woli przez głosowanie.

Zaproponowane przez rosyjską delegację w związku z omówionymi powyżej sześciu punktami, zasady gospodarczego ruchu znajdują nieograniczoną zgodę delegacji mocarstw sprzymierzonych, które od dawna występowały za wykluczeniem wszelkiego gospodarczego pągalenia, a które przywróceniu uregu-



Rokowania pokojowe w Brześciu Litewskim: Delegaci rosyjscy ndają się do sali posiedzeń. Na przodzie: Kamieniew, Joffe i kontradmirał Altvater (Fot. Bala)